

Харчук Н.Р.,

*старший викладач кафедри іноземних мов
Національної академії внутрішніх справ*

**МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ ЯК ДОМІНУЮЧИЙ ФАКТОР
ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ
КОМПЕТЕНЦІЇ У РАМКАХ ПРОВЕДЕННЯ УКРАЇНСЬКО-
НІМЕЦЬКОГО РОКУ МОВ 2017/2018**

У сучасному суспільстві, для якого властиво розширення міждержавних контактів, політичних, торгово-економічних та культурних відносин із зарубіжними країнами, незмірно зростає значення досконалого володіння іноземною мовою як ключового фактору соціально-економічного, науково-технічного і загальнокультурного прогресу, як засобу комунікації між представниками різних держав, народів і культур. Формування навичок ефективної міжкультурної комунікації, як методологічної основи навчання іноземною мовою у

вищому навчальному закладі, видається особливо виправданим у наш час.

Базовими навичками міжкультурної комунікації є необхідний і достатній набір знань і вмінь студентів успішно користуватися іноземною мовою в середовищі іншомовної культури. Тому критерієм сформованості базових навичок міжкультурної комунікації слід вважати не чисто мовну, а саме комунікативну компетенцію, яка передбачає здатність індивіда ефективно спілкуватися іноземною мовою, встановлювати і підтримувати позитивні відносини зі співрозмовником; досягати належного рівня взаєморозуміння і співробітництва [3, с. 23]. Міжкультурне навчання охоплює цілий ряд окремих аспектів, починаючи від лінгвістичних, прагматичних, культурологічних, естетичних і закінчуючи етичними проблемами [1, с. 72].

Однією з функцій мовної компетенції є професійно-культурна, що забезпечує становлення особистості як носія комунікативної і професійної культур. Формування іншомовної комунікативної компетентності - найважливіший аспект формування готовності студентів до міжкультурної комунікації. Професійна комунікативна компетентність, що реалізується в умовах іншомовної комунікації, визначається як здатність оперативно і високоефективно вирішувати комунікативні завдання в певних комунікативних ситуаціях[7, с. 118]. Отже, професійне становлення фахівця за роки навчання у вищому навчальному закладі передбачає формування у нього готовності до ефективної міжкультурної комунікації за будь-яких реальних життєвих умов.

Мова є не лише засобом комунікації, а й міжкультурним мостом. До 25-ї річниці встановлення дипломатичних відносин між двома країнами міністри закордонних справ України та Німеччини домовилися про започаткування українсько-німецького мовного року. Ця ініціатива має на меті посилити взаєморозуміння та зміцнити дружбу між Україною та Німеччиною через співпрацю у сфері освіти та культури, поширення знання про себе через збільшення кількості обмінів, міжлюдських контактів та спільних проектів.

Українсько-німецький рік мов, затверджений урядами обох держав у 2016 році триватиме протягом 2017-2018 років і включатиме понад 50 культурних подій. Основними тематичними напрямками стануть: популяризація німецької мови серед молодих українців, для яких це може відкрити кар'єрні перспективи; підтримка історичної пам'яті відносно історії двох народів заради майбутнього; українсько-німецький літературний діалог. Упродовж цього часу саме мова і

література стануть платформами для передачі сучасної культури, освітніх стандартів і європейських цінностей.

Україна посідає п'яте місце у світі за кількістю осіб, які вивчають німецьку мову - після Польщі, Великобританії, Росії та Франції. У 13-ти представництвах "Гете-Інституту", що діють в Україні, у 2016 році було зареєстровано понад 10 тисяч осіб, які відвідували курси німецької мови. Сьогодні німецька мова — одна з найпоширеніших у Європі, нею розмовляють понад 90 мільйонів людей. В Україні німецьку вивчають 750 тисяч людей. За словами Лілії Гриневич, німецька мова є другою за обсягом вивчення в українських школах після англійської мови, а 52 % школярів вибирають її для вивчення як другу іноземну. Німеччина також посідає друге місце після Польщі за кількістю обмінів студентами з Україною. Завершиться українсько-німецький рік мов у липні 2018 року міжнародним Освітнім конгресом.

Організатори Українсько-німецького року мов 2017/2018 - це Міністерство закордонних справ Німеччини, Посольство Німеччини у Києві та Goethe-Institut в Україні (координація проекту) за домовленістю з Міністерством освіти і науки України та Міністерством закордонних справ України. У плануванні та проведенні проєктів і заходів вони тісно співпрацюють з іншими німецькими посередницькими організаціями в Україні, а також з українськими партнерами з їхньої розгалуженої мережі.

Мета Українсько-німецького року мов - поглиблення існуючої співпраці між культурно-освітніми установами двох країн та ініціювання нових довгострокових партнерських стосунків і проєктів. Висвітлення спільної діяльності спрямоване на широку громадськість. Програми Українсько-німецького року мов орієнтуються на три основних тематичні напрямки:

Німецька мова відкриває перспективи для молодих людей. Німецька мова - це підтримка молодих українців у їхньому професійному розвитку та створення кар'єрних перспектив. Вона - важлива складова культурної освіти.

Знаходження спільної мови для пам'яті та власної відповідальності громадянського суспільства. Історично-критична пам'ять і теперішня активність громадянського суспільства - важливі елементи стабілізації та зміцнення України, які підтримуються дискусіями та проєктами обміну між двома країнами. Ми хочемо сприяти пам'яті, що приймає багатогранність та різноманітність

підходів, що робить наголос на особистій відповідальності, спонукаючи таким чином до суспільної активності та власної відповідальності.

Українсько-німецький літературний діалог: наше місце перетину Європа. Підтримка перекладів та літературні зустрічі - це платформи, на яких стає помітним спільний, спрямований на мир проєкт європейської інтеграції і можливий діалог про європейські цінності в Європі.

Разом з тим спільний Рік мов має сприяти цілеспрямованому зміцненню української мови у Німеччині. З осені 2017 до літа 2018 року всіх зацікавлених Україною в Німеччині очікують численні мовні та культурні заходи, а також семінари, театральні вистави та читання, подіумні дискусії і програми обміну. Літературні тури найвідоміших українських письменників - на завершальній стадії підготовки, а культурні заходи обіцяють багато нового та креативного. Німецькі партнери в Києві також підготували насичену програму для української аудиторії поціновувачів німецької мови.

Отже, ефективна міжкультурна комунікація формується та функціонує в умовах реалізації іншомовної комунікації завдяки таким мовним та культурним проєктам в Україні та за її межами.

Список використаних джерел

1. Гришкова Р. О. Формування іншомовної соціокультурної компетенції студентів нефілологічних спеціальностей: [монографія] / Р. О. Гришкова. - Миколаїв: Вид-во Чорноморського державного університету ім. Петра Могили, 2007. - 424 с.

2. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Наук. ред. укр. вид. доктор пед. наук, проф. С. Ю. Ніколаєва. - К.: Ленвіт, 2003. - 273 с.

3. Морська І. І. Сучасні тенденції у викладанні іноземних мов для спеціальних цілей / І. І. Морська // Іноземні мови. - 2002. № 2. - К.: Ленвіт. - С. 23.

4. М'язова І. Ю. Особливості тлумачення поняття «міжкультурна комунікація» / І. Ю. М'язова // Філософські проблеми гуманітарних наук. - 2006. - № 8. - С. 108-113.

5. Нестерович Т. Н. О возможных подходах к формированию межкультурной компетенции / Т. Н. Нестерович // Стратегії та методи навчання мовам для спеціальних цілей: науково - методичні матеріали VII Міжнародної конференції 7-8 квітня 2005 року. - Київ: Київський національний університет ім. Т. Шевченка. Інститут міжнародних відносин, 2005. - С. 86-87.

6. Снеговская О. В., Малахити А. В. Межкультурная коммуникация как фактор формирования межкультурной толерантности будущих специалистов международных отношений / Языки и культуры в современном мире: Материалы XI международной конференции, 2-7 июня 2014 г., г. Париж. - Париж, 2014. - С. 144-148.

7. Удосконалення університетської освіти в контексті європейської інтеграції: Зб. науково-методичних вправ / За ред. Д. Мазоренка та ін. Харківський Національний університет ім. П. Василенка. - Харків, 2006. - 224 с.